

LA UNIÓ EUROPEA I EL *GREENWASHING*

Karla ZAMBRANO GONZÁLEZ*

1. Introducció

El *greenwashing* o ecopostureo constituïx una pràctica comunicativa i comercial mitjançant la qual les organitzacions projecten una imatge distorsionada o enganyosa sobre les seues credencials ambientals. Esta projecció es materialitza a través de diverses estratègies: exageració d'assoliments, ocultació d'impactes negatius, presentació com a ecològics de productes o servicis que no ho són, o ús de certificacions mancades de validació externa. Esta conducta no sols vulnera la confiança de consumidors i inversors, sinó que distorsiona les condicions de competència en els mercats i retarda la transició cap a economies verdaderament sostenibles (Comissió Europea, 2021). En resposta a esta problemàtica creixent, la Unió Europea (UE) ha intensificat en els últims anys el seu marc regulador, adoptant un paquet de mesures orientat a harmonitzar les al·legacions ecològiques i dotar als Estats membres de ferramentes efectives de control i sanció.

2. Principals modalitats del *greenwashing*.

El fenomen del *greenwashing* es manifesta a través de múltiples pràctiques que han sigut sistematitzades per la Comissió Europea (2021, 2024) en diverses categories analítiques. La primera modalitat és la vaguetat lingüística, consistent en l'ús de termes com a “natural”, “ecològic” o “verd” mancats d'una definició precisa i objectiva, la qual cosa facilita la seua aplicació oportunista sense que els consumidors puguen contrastar la seua veracitat. La segona és l'ocultació selectiva, que implica destacar un atribut ambiental positiu mentre se silencien altres negatius de major magnitud, per exemple, promocionar el reciclatge de l'envàs sense esmentar la petjada de carboni generada durant el procés de fabricació. La tercera modalitat és la creació de certificacions o etiquetes falses, sovint acte-atorgades sense verificació externa per part d'organismes acreditats. A més, ens trobem davant la irrellevància, és a dir, afirmacions certes, però intrascendents perquè es referixen a aspectes ja exigits per la normativa vigent, per la qual cosa no aporten valor afegit a la informació disponible. I finalment i, cada vegada més freqüent en els discursos corporatius, ens trobem amb la compensació enganyosa, que consistix a declarar la neutralitat climàtica basant-se exclusivament en la compra de crèdits de carboni, sense

*Profesora Ajudant Doctora de Dret internacional privat de la Universitat de València. E-mail: Karla.zambrano@uv.es. ORCID: 0000-0002-0284-355X. El present document de treball forma part dels lliurables contemplats en el projecte «ESG en clau de Dret internacional privat: cap a la creació d'empreses europees amb consciència global», segons la Convocatòria de la Càtedra UNESCO per a accions d'Educació per al Desenvolupament, Ciutadania Global i Sensibilització per al curs acadèmic 2025-2026. Sèrie: «Sostenibilitat empresarial i Dret internacional privat».

implementar reduccions reals d'emissions en la cadena de valor de l'organització (Comissió Europea, 2024).

3. Abast del problema i conseqüències econòmiques i socials

La magnitud del problema ha sigut quantificada en diversos estudis empírics, els resultats dels quals evidencien un abast sistèmic. L'anàlisi de la Comissió Europea (2021), publicat al gener de 2021, va examinar 150 al·legacions ecològiques i va trobar que el 53,3% contenia informació ambigua, enganyosa o infundada, i que el 40% mancava completament d'evidència científica que la recolzara. Els sectors amb major incidència van resultar ser el tèxtil, amb un 68% d'al·legacions enganyoses, seguit per la cosmètica, amb un 61%.

Un estudi més recent de la Xarxa de Cooperació per a la Protecció dels Consumidors, també coneguda com *Consumer Protection Cooperation Network*¹, basat en l'anàlisi de 344 llocs web, va donar compte que en el 57,5% dels casos les al·legacions ambientals mancaven d'elements suficients per a jutjar la seua exactitud, i que el 37% dels segells exhibits emprava termes vagues i generals com a “ecològic” o “sostenible” sense arguments verificables (Comissió Europea, 2024; Consell de la Unió Europea, 2023). Els sectors més examinats van ser el tèxtil, la cosmètica i els equips per a la llar (Euractiv, 2021). Estes dades posen de manifest que el greenwashing no constituïx un fenomen marginal, sinó una pràctica estesa que travessa múltiples sectors econòmics i canals de comunicació.

D'altra banda, las conseqüències del greenwashing són múltiples i d'ampli abast, afectant tant els agents econòmics com al conjunt del procés de transició ecològica. En primer lloc, erosiona la confiança dels consumidors en el conjunt de les al·legacions ambientals, fins i tot en aquelles veraces, la qual cosa genera escepticisme generalitzat i desincentiva el consum responsable (Consell de la Unió Europea, 2023). En segon lloc, crea competència deslleial, ja que les empreses que incorren en esta pràctica obtenen avantatges competitius en termes d'imatge, posicionament i quota de mercat, sense assumir els costos reals de la sostenibilitat.

En tercer lloc, desvia recursos d'inversió cap a productes amb aparença ecològica, però sense impacte positiu real, obstaculitzant el finançament d'iniciatives genuïnament transformadores. Els estudis de la Comissió Europea (2021) i del Consell de la Unió Europea (2023) coincidixen a assenyalar que la falta de transparència i credibilitat de les etiquetes ambientals constituïx una barrera significativa per al desenrotllament de mercats verds a la UE.

¹ Vegeu, el portal del *Consumer Protection Cooperation Network* en: https://commission.europa.eu/topics/consumers/consumer-rights-and-complaints/enforcement-consumer-protection/consumer-protection-cooperation-network_en

4. La resposta de la UE davant el desafiament del greenwashing.

La resposta reguladora europea s'ha articulada en dos iniciatives principals, encara que amb sorts molt diferents. La Directiva (UE) 2024/825 sobre apoderament dels consumidors per a la transició ecològica, també coneguda com a *Green Transition Directive*, modifica el Dret de consum per a incloure expressament el *greenwashing* com a pràctica comercial deslleial en tota circumstància. Esta norma prohibix les al·legacions genèriques sense evidència, la neutralitat climàtica basada únicament en compensacions i els segells de sostenibilitat no certificats (Parlament Europeu i Consell, 2024). La seua entrada en vigor està prevista per al 27 de setembre de 2026, i els Estats membres han de transposar-la abans del 27 de març de 2026.

Per contra, la proposta de Directiva sobre al·legacions ecològiques (*Green Claims Directive*), presentada al març de 2023, ha quedat paralitzada. Al juny de 2025, la Comissió Europea va anunciar la seua intenció de retirar la proposta, citant preocupacions sobre la complexitat administrativa i les càrregues burocràtiques excessives. Encara que posteriorment es va aclarir que la retirada no era formal i que la directiva no havia sigut arxivada definitivament, les negociacions es van suspendre i el procés legislatiu es troba actualment bloquejat, sense una perspectiva clara de reactivació. El Parlament Europeu havia adoptat la seua posició en primera lectura al març de 2024, i el Consell Europeu la seua posició al juny de 2024, però l'oposició de grups polítics com el Partit Popular Europeu, que considerava la proposta excessivament complexa i onerosa per a les empreses, ha paralitzat el procés.

Així doncs, el estancament de la *Green Claims Directive* evidència les tensions polítiques actuals a la UE entre l'ambició climàtica i la simplificació administrativa. Mentrestant, la Directiva (UE) 2024/825 es manté com el pilar normatiu vigent, establint un llinar mínim comú contra el *greenwashing*. L'efectivitat d'este marc dependrà d'una transposició rigorosa i homogènia per part dels Estats membres, així com d'una dotació suficient de recursos per a les autoritats de control. A Espanya, per exemple, la transposició es realitza a través de la Llei de Consum Sostenible, l'avantprojecte del qual va ser aprovat pel Consell de Ministres al juliol de 2025 i que es troba en tramitació parlamentària.

Paral·lelament, és necessària una col·laboració activa amb les plataformes digitals on prolifera la publicitat enganyosa, especialment, en el sector aeri (Kaupa, 2023). Amb tot, hi ha la possibilitat que la reactivació de la *Green Claims Directive*, potser en una versió revisada, equilibra la protecció del consumidor amb la reducció de càrregues administratives.

5. Referències

Comissió Europea. (2021, 28 January). *Cribratge of websites for 'greenwashing': half of green claims lack evidence* [Press release]. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/?uri=CELEX%3A52023PC0166>

Comissió Europea. (2023). *Proposta de Directiva sobre al·legacions ecològiques* [COM(2023) 166 final]. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/en/ip_25_2608/IP_25_2608_EN.pdf

European Commission. (2025, 6 November). *Twenty-one European airlines agree to modify their practices regarding environmental claims following dialogue with the Commission and national consumer protection authorities*. [Press release]. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/en/ip_25_2608/IP_25_2608_EN.pdf

European Commission. (2024). *2022-2023 biennial overview of actions carried out by national authorities under Regulation (EU) 2017/2394 on consumer protection cooperation and key market trends that might affect consumers' interests in the future* (SWD(2024) 186 final) [Commission Staff Working Document].

Council of the European Union. (2023). *Barriers to boosting the potential of green markets in the EU through consumer empowerment* [Documento ST 7777/23 INIT]. <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7777-2023-INIT/EN/pdf>

Euractiv. (2021, 28 January). *'Greenwashing' is rampant in online stores, consumer authorities find*. <https://www.euractiv.com/news/greenwashing-is-rampant-in-online-stores-consumer-authorities-find/>

Kaupa, C. (2023). *The legality of climate-related marketing claims by the aviation sector under EU Directive 2005/29/EC: Study accompanying the external alert submitted by BEUC to the CPC-Network*. BEUC – The European Consumer Organisation. https://www.beuc.eu/sites/default/files/publications/BEUC-X-2023-084_Green_F-Lying_full_report.pdf

Parlament Europeu i Consell. (2022). Directiva (UE) 2022/2464 sobre informació corporativa en matèria de sostenibilitat. *Diari Oficial de la Unió Europea*, L 322, 15-80. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/txt/?uri=celex%3A32022L2464>

Parlamente Europeu i Consell. (2024). Directiva (UE) 2024/825 sobre apoderament dels consumidors per a la transició ecològica. *Diari Oficial de la Unió Europea*, L 2024/825, 1-45. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202400825

Presicce, L. (2024). El legislador europeu contra el *greenwashing* derivat de la comunicaci3n comercial i l'obsolescència programada: la nova Directiva per a empoderar als consumidors i afavorir la transici3n ecol3gica. *Actualitat Jurídica Ambiental*, (147), 1-32. <https://www.actualidadjuridicaambiental.com/articulo-doctrinal-el-legislador-europeo-contra-el-greenwashing-derivado-de-la-comunicacion-comercial-y-la-obsolescencia-programada-la-nueva-directiva-para-empoderar-a-los-consumidores-y-fa/>